

op de rotsen in het oog vallen en tijdens de klimoefeningen een gracieus schouwspel opleveren.

Ik ben er van overtuigd, dat een iets langduriger verblijf nog vele verrassingen zal opleveren en kan aan belangstellenden, die, hetzij als toerist of om andere redenen, de streek ten zuiden van Dinant bezoeken, deze enkele vierkante kilometers warm aanbevelen.

Mr H. A. Foyer

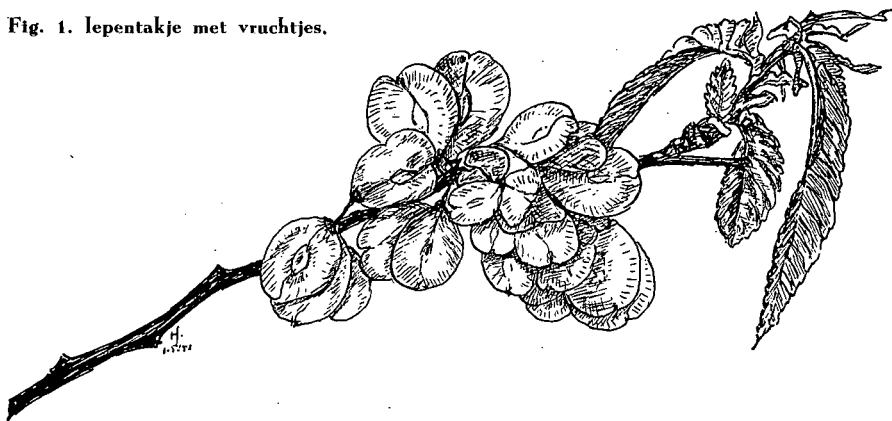
IN MIJN TUINTJE

April-Mei

Er zijn al weer heel wat planten uitgebloeid. Van de aconietjes, de sneeuw-klokjes, de kale jasmijn, de toverhazelaar en ook van de iep zijn de bloempjes alweer verdwenen. De iepenbloei voltrekt zich elk jaar in alle stilte. Phaenologische waarnemingen verricht men niet aan deze boomsoort. Toch is het elk jaar prettig al vroeg in het voorjaar (dit jaar begon het 12 Maart) de knoppen te zien zwellen. Na een poosje lijken de knoppen uit te gaan lopen. Dan bloeien de bomen. Duizenden bruinige bloempjes staan in bosjes langs de takken. Hoeveel K.N.N.V.-leden zien het? De gehele maand April groeien de vruchtjes en begin Mei begint de „dubbeltjes”-regen (fig. 1). Duizenden

Fig. 1. Iepentakje met vruchtjes.

en duizenden ronde nootvruchtjes liggen in de goten langs de trottoirbanden. U kent toch onze Hollandse iep (*Ulmus hollandica* Mill. var. *belgica* Rehd.) wel? Zo niet, in „Onze Loofhoutgewassen” van W. J. Hendriks vindt u goede soortbeschrijvingen. De vruchtjes helpen dikwijls bij het determineren. Neem er dus wat mee naar huis.

Let op de bloemen!

Mijn crocussen, narcissen, tulpen, pruimen, peren en appels komen nu in bloei. Natuurlijk geniet ik van de mooie kleuren. Maar een vaste gewoonte van mij is het daarbij niet te laten. Vele takken speur ik langs, vele bloemen worden nauwkeurig bekeken. En altijd is er dan wat bijzonders, wat speciale aandacht vraagt. Kleine insecten, die tot onder in de bloem kruipen om de honing te zoeken; tussen de bloemen rondscharrelende zwarte Bibio-vliegen; gonzende bijen; meerdere soorten zweefvliegen, zoekend naar vroege kolonies bladluizen om daar hun eitjes tussen af te zetten. Bij zonnig weer heeft men niet ver te gaan: één bloeiende boom, wat geduld en studiemateriaal volop! Let u nog eens op de Zaagwespsoorten. Lees er I.M.T. in het April-nummer van '52 nog eens op na.

Er zijn nog andere bijzonderheden te vinden. Er zijn altijd pruimenbloempjes met vergroeide bloemsteeltjes, met vergroeide bloembodems of met saamgegroeide vruchtbeginseltjes en twee stampertjes (fig. 2). Deze laatste kunnen

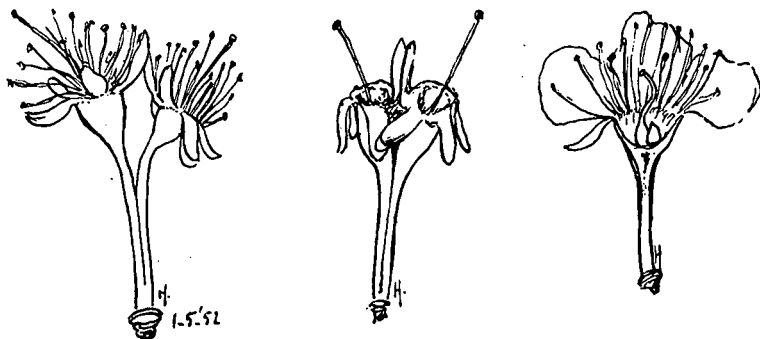

Fig. 2. Verdubbelingen bij de bloempjes van het pruimenras Reine Victorta.

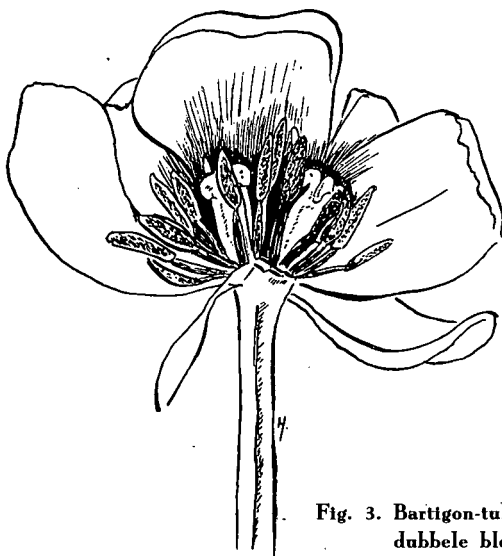

Fig. 3. Bartigon-tulp, dubbele bloem.

Fig. 4. Tulpenbloem' waarin 3 meeldraden en 3 enkelvoudige stampers, waartussen een goede stamper.

dubbele vruchten brengen. De oorzaak van deze verdubbeling is mij onbekend. Ook bij de tulp kunt u dezelfde afwijkingen vinden. Vergelijkt u de rechtse pruimenbloem maar met de tulp met twee stampers (fig. 3). In het Aprilnummer van '52 beschreef ik u zelfs een bloem met vier stampers (fig. 4).

De Bliksemschichtmineermot

Iets wat ik elk jaar beslist opzoek en wat u ook gemakkelijk kunt vinden, is het rupsje van het motje *Lyonetia clerkella* L. Het motje zelf is een prachtig vlindertje, slechts ongeveer zes millimeter groot (fig. 5). Het vlindertje ziet u praktisch alleen, als u het uitkweekt. Dit is vrij eenvoudig, als u het rupsje in handen weet te krijgen. Het diertje leidt een verborgen leven; het mineert — eet gangen — in bladeren van o.a. appels, pruimen, kersen, kastanjes,

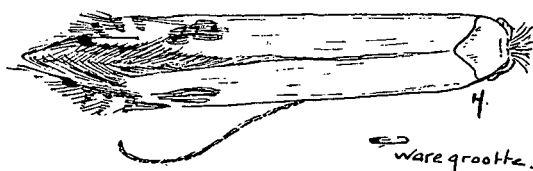

Fig. 5.: Het zilveren streepje, het vlindertje *Lyonetia clerkella* L.

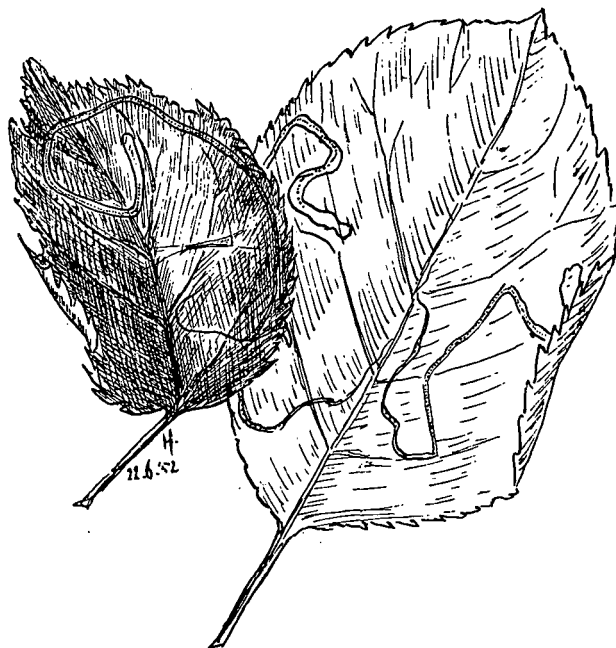

Fig. 6.: Appelblad met mineergangen van *Lyonetia*.
Op het linkerblad het hangmatje.

meidoorns en berken. Het eet van het bladmoes tussen de opper- en onderhuid van het blad. Het vormt een langgerekte gang in het blad, die zich duidelijk op de oppervlakte aftekent. In het begin is het rupsje zeer klein en de gang zeer nauw. Al etende groeit het dier en de gang wordt wijder (fig. 6). Hebt u zo'n mijngang gevonden, dan houdt u het blad tegen het licht. Precies in het midden van de gang ziet u een dun zwart lijntje, de uitwerpselen van de rups. Het diertje loopt keurig op zijn pootjes door de gang. Van voren eet het, van achter . . . Enfin, u begrijpt het wel, zo'n vlinderlarve moet een zwart lijntje precies in het midden van de gang maken. Wilt u insectenmijten gaan bestuderen, dan moet u altijd op de uitwerpselen in de mijn letten. Hoe zijn ze? Waar liggen ze?

Is het Lyonëtiarupsje volgroeid, dan komt het uit de gang en op het blad. En dan volbrengt het een voor mij onbegrijpelijk technisch wonder (fig. 7). Met behulp van enige stevige spinseldraden trekt het het blad iets krom en bouwt zich dan een stevig — niet de bladoppervlakte rakend fuikje, een hangmatje. Het is van boven, van onder en aan één zijde volkomen dicht. De andere zijde is door twee spinseldeurtjes zo vernuftig gesloten, dat een spleetje overblijft, dat alleen van binnen uit te vinden is. Het rupsje verpopt

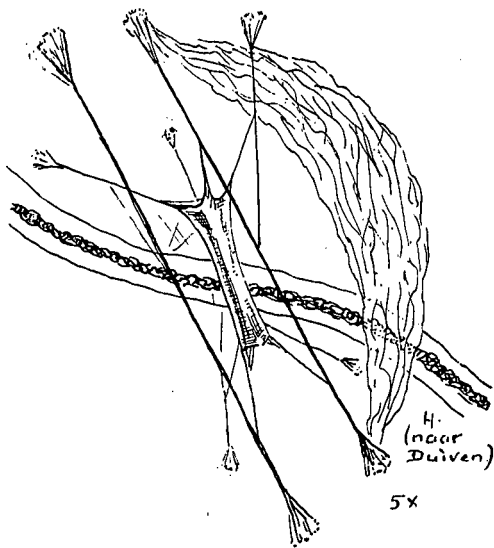
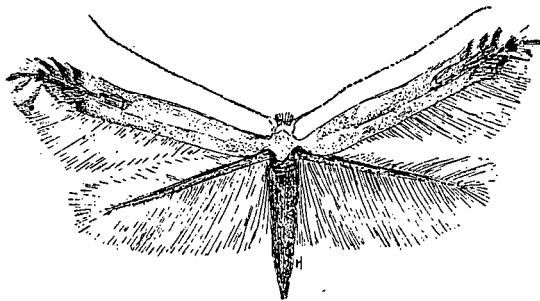

Fig. 8.: Het mineermotje *Lyonetia clerkella*, getekend naar een opgezet exemplaar.

Fig. 7, Het kunstwerkje, waarin het rupsje zich verpopt.

in dit spinselbuisje, de pop kan zich later door het spleetje naar buiten wurmen.

Gaat u nu eens zoeken naar deze mijngangen. Zit de rups nog in de gang? Tegen het licht houden en u weet het. Is het dier er uit? Dan zoeken naar het fuikje. Enige bladeren met bewoonde gangen en fuikjes doen we in een jampot. En nu maar wachten tot het prachtige motje verschijnt. De voorvleugels zijn zilverkleurig, aan het einde wat goudversiersel om een zwarte punt. En let u eens op de fijne franje langs de voorvleugels en aan de staafvormige achtervleugeltjes (fig. 8). Het was een genoegen om dit prachtstukje door het binoculair te tekenen.

Tweemaal per jaar kunt u mijngangen van deze mineerder verzamelen.

Er zijn twee generaties, vlindertjes, die iets in kleur verschillen. Wilt u iets meer over dit interessante micro-vlindertje weten? In „*De Levende Natuur*”, no. 1 van de jaargang 1947, schreef Martien Duiven een artikeltje over dit insect, in „*de Fruitteelt*” van 10 Juni '52 vindt u een door mij geschreven verhaal.

In Zwitserland en Zuid-Duitsland treedt Clerk's appelbladmineerder vernielend op. Vandaar dat beroepsentomologen dit insect bestuderen. Prof. Dr H. Blunck uit Bonn en Dr Ch. Ferrière uit Genève houden zich met *Lyonetia* bezig. De laatstgenoemde hield op het Entomologisch Congres, in 1951 in Amsterdam gehouden, een lezing over de parasieten van dit vlindertje. Hij vond reeds vijftien verschillende soorten.

Ik ben benieuwd of u bij het uitkweken van de rupsjes ook parasieten in uw jampot zult vinden. Ik houd me voor toezending zeer aanbevolen.

Ook keverlarven kunnen mineren

Laten we nog even naar onze els (*Alnus glutinosa* Grtn) gaan. In de bladeren van deze boom mineren vele soorten insecten. U moet er nu één zoeken, die alleen in het voorjaar te verzamelen is.

De bruinige blaasmijnen van het kevertje *Rhynchaenus testaceus* Müll. zijn

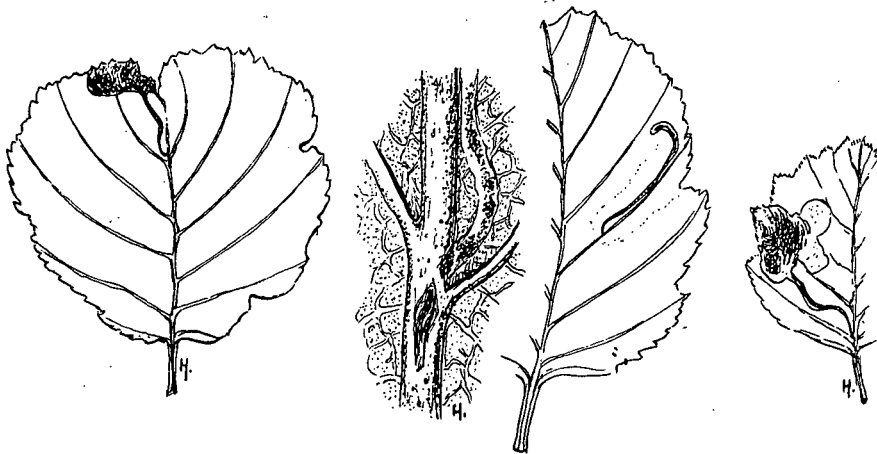

Fig. 9.: Elzenblad, beschadigd door het kevertje *Rhynchaenus testaceus* Müll.

algemeen te vinden. Een smalle gang gaat van de hoofdnerf naar de blaasmijn aan de rand van het blad. Slordig liggen korreltjes uitwerpselen in de mijn verstrooid. De keverlarve loopt ook niet zo netjes en gemakkelijk als een rups! Gaat u eens na, waar de gang precies begint. Dikwijls midden op de dikke nerf. Daardoor is de voedselstroom naar de top van het blad gestoord en groeit ook het blad niet goed uit. Bekijkt u de tekeningen maar eens goed (tek. 9). Ook deze mineerder is gemakkelijk te kweken. Doet u maar wat aangetast blad in een weckfles. Deksel er op en niet in de zon zetten. Veel succes!

G. Houtman.

Voor de fig. 2, 5, 6, 7 en 8 zijn de cliché's welwillend ter beschikking gesteld door de redactie van „*de Fruitteelt*”.